

ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПОМОЖНОСТІ ГІРНИЧОЗБАГАЧУВАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Лашкун Г.А. асистент кафедри економіки, організації та управління підприємствами КНУ, **Боднар І.В.**, здобувач, Криворізький національний університет, Кривий Ріг, Україна

Вступ. Важливу роль в розвитку підприємництва в Україні відіграють гірничо-металургійні комплекси. Україна володіє «залізною» завісою, яка, на відміну від радянської, є основою добробуту країни. Наша держава посідає сьоме місце в світі з виплавки сталі (протягом трьох років) і третє місце з експорту сталі (два роки поспіль). Ідеться про гірничо-металургійний комплекс, який може опинитися в глибокій кризі, якщо влада найближчим часом не подбає про його збереження.

Мета роботи. Розглянути метод побудови матриці конкурентного профілю, як один із способів оцінки конкурентоспроможності гірничозбагачувального підприємства та визначити важливість для підприємств цієї галузі аналізу своєї конкурентної позиції на ринку.

Матеріали і методи. Питання конкурентоспроможності представлено в економічній літературі з часів ранніх класиків: А. Сміта та Д. Рікардо. Потім цю тему розкривали такі дослідники, як О. Віханський, І. Герчикова, Г. Гольдштейн, Р. Фатхутдінов, І. Ансофф, Ф. Котлер, Ж.-Ж. Ламбен, М. Портер, А.Дж. Стрікленд та багато інших. У роботі були використані такі методи досліджень як порівняльний аналіз, синтез, абстрагування та матричний метод.

Результати. Об'єктом дослідження є «Центральний гірничозбагачувальний комбінат», який спеціалізується на видобутку, переробці та виробництві сировини для металургійної промисловості – залізорудного концентрату і окатишів. ЦГЗК є унікальним підприємством в Україні, котре поєднує відкритий та підземний видобуток магнетитових кварцитів з

подальшим їх збагаченням. Підприємство існує з 1961 року. Воно входить до складу Гірничодобувного дивізіону Групи Метінвест.

Конкурентоспроможність є визначальним фактором виживання, стабілізації та розвитку індустрій, а також окремих їх галузей, підгалузей і підприємств. Тому підприємцеві дуже важливо хоча б орієнтовно оцінити конкурентну позицію своєї майбутньої фірми. Досліджуючи всі фактори впливу на конкурентоспроможність Центрального гірничозбагачувального комбінату, був проведений аналіз аналогічних показників найближчих конкурентів: ПівнГЗК, ПівдГЗК, ІнГЗК. Одним із засобів практичного вирішення цієї проблеми є побудова матриці конкурентного профілю [5] (див. табл. 1).

Таблиця 1.

Матриця конкурентного профілю ПАТ «ЦГЗК»

Ключовий фактор успіху	Ваговий коефіцієнт	ЦГЗК		ПівнГЗК		ПівдГЗК		ІнГЗК	
		Рейтинг	Оцінка	Рейтинг	Оцінка	Рейтинг	Оцінка	Рейтинг	Оцінка
Якість товару	0,4	4	1,6	4	1,6	4	1,6	4	1,6
Ціна товару	0,2	2	0,4	2	0,4	2	0,4	2	0,4
Канали збуту	0,1	4	0,4	3	0,3	2	0,2	2	0,2
Вміст заліза в продукції	0,2	2	0,4	3	0,6	2	0,4	2	0,4
Реклама та стимулювання попиту	0,1	3	0,3	2	0,2	3	0,3	2	0,2
Загальна оцінка	1	-	3,1	-	3,1	-	2,9	-	2,8

Розрахунок матриці конкурентного профілю основних гірничозбагачувальних підприємств Кривого Рогу здійснювався за допомогою визначення ключових факторів успіху у сфері бізнесу. Оцінки за факторами успіху для досліджуваних підприємств були виставлені за допомогою офіційних даних щодо результатів діяльності підприємства на електронних джерелах [1, 2, 3, 4].

Досліджуваним періодом стали роки з 2017 по 2019, інформація по яким є більш детальною та розгорнутою на сайтах підприємств стосовно сертифікації

продукції, вартості товарів та попиту на них серед споживачів. Були досліджені канали збуту 4-х підприємств та визначилось, що ЦГЗК та ПівнГЗК працюють на більш широке коло споживачів, експортують власну продукцію в більшу кількість країн, а тому отримали оцінки вище. Фактор реклами та стимулювання попиту обчислювався за допомогою проведеного опитування стосовно обізнаності певного кола людей, які працюють у сфері ГМК і ГЗК. Опитування показало, що дане коло потенційних споживачів частіше звертало увагу на підприємства ЦГЗК та ПівдГЗК за рахунок реклами в Інтернеті та публікацій стосовно цих гірничо-збагачувальних комбінатів у місцевих ЗМІ. Лідруючі позиції зайняли підприємства ЦГЗК та ПівдГЗК, які показали досить високі результати у порівнянні з їх конкурентами у м. Кривий Ріг.

Наочно різницю між загальними оцінками конкурентоспроможності основних гірничо-збагачувальних підприємств Кривбасу можна побачити на рисунку 1.

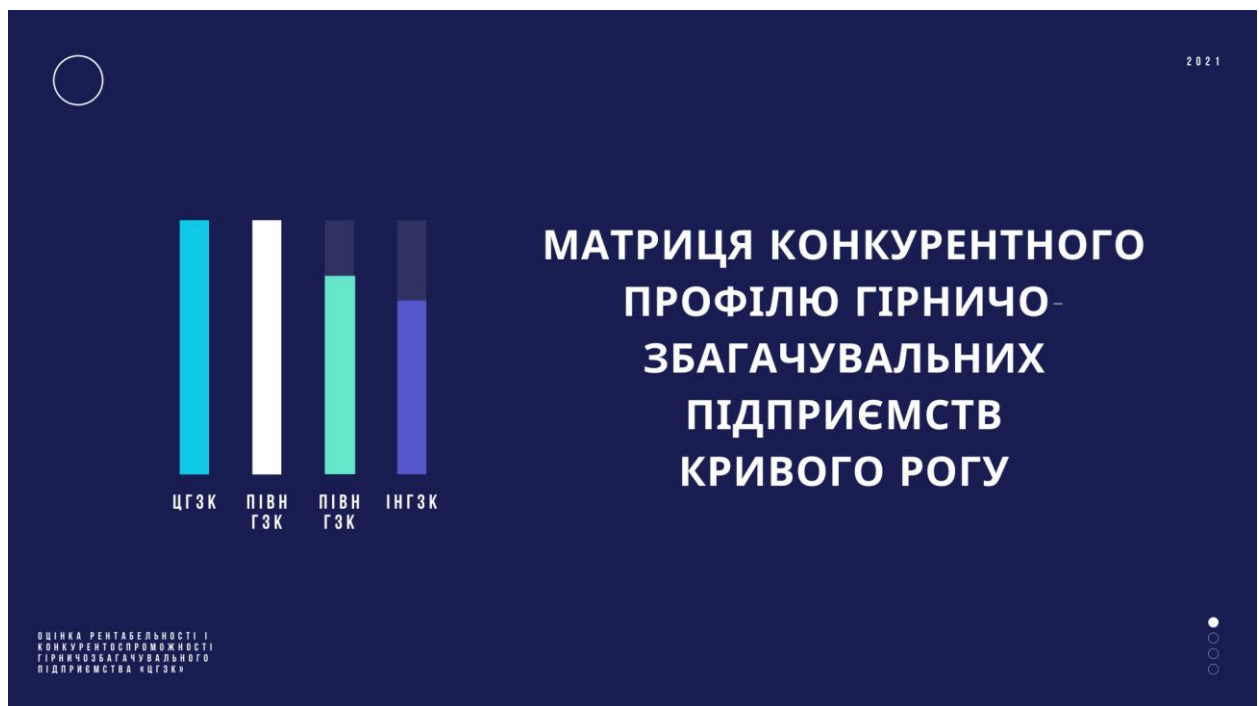

Рис. 1. Матриця конкурентоспроможності підприємств ГЗК

Ретельне вивчення досвіду діяльності конкуруючих підприємств допоможе з'ясувати, що необхідно робити та чого треба уникати, щоб досягти успіху в певній сфері бізнесу. Визначення можливої конкурентної позиції

фірми є підставою для загальної оцінки переваг та недоліків майбутнього бізнесу.

Висновки. Сьогоднішня економіка визначає конкретні вимоги до підвищення рівня конкурентоспроможності підприємств – оперативне реагування на зміну господарської ситуації з метою підтримки стійкого розвитку, зміцнення фінансової стійкості, постійне вдосконалення внутрішніх бізнес-процесів відповідно до зміни кон'юнктури ринку [6].

Згідно проведених розрахунків, ПАТ «ЦГЗК» займає одну з лідируючих позицій серед конкурентів завдяки визначеним факторам конкурентоспроможності. Основними напрямками розвитку комбінату повинно бути покращення якості і підвищення обсягів продукції, що виробляється, зниження її собівартості. Продуктивними заходами щодо поліпшення ситуації на підприємстві також є детальний аналіз ринку збуту продукції, ретельний підбір кваліфікованих спеціалістів, розширення кон'юнктури та зменшення витрат на виробництво.

Список літератури.

1. Офіційний сайт підприємства «ЦГЗК». URL: <https://cgok.metinvestholding.com/ua>
2. Офіційний сайт підприємства «ПівнГЗК». URL: <https://sevgok.metinvestholding.com/ua>
3. Офіційний сайт підприємства «ПівдГЗК». URL: <http://www.ugok.com.ua/ua/>
4. Офіційний сайт підприємства «ІНГЗК». URL: <https://ingok.metinvestholding.com/ua>
5. Покропивний С.Ф., Соболев С.М., Швиданенко Г.О. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2012. 379 с.
6. Швед Т.В., Біла І.С. Оцінка конкурентоспроможності підприємства / Швед Т.В., Біла І.С. / Економіка і суспільство. Випуск №8. 2017. Режим доступу: URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/8_ukr/70.pdf